

Vedlegg 2

SÆRSKILT OM SKOGBRUKET I MARKA

Den største svakheten med markaloven er at den ikke omfatter den virksomheten som i størst grad påvirker opplevelseskvaliteten i Marka: Skogbruket.

I lovforslagets § 1 heter det at lovens formål bl.a. er å ”sikre områdets spesielle verdi for friluftsliv, naturopplevelse og idrett.” Dette målet kan ikke nås dersom ikke også skogbruksaktivitetene i Marka reguleres i loven.

Fakta som underbygger påstanden:

- Til tross for 30 år med egne miljøforskrifter etter skogloven for skogbruket i Marka, er ikke skogforskningen ved UMB i stand til å påvise forskjeller mellom skogtilstanden i bymarkene, inklusive Oslomarka, og i resten av landets skoger. Til tross for at Oslomarka er landets viktigste område for friluftsliv, er det det samme ensartede industriskogbruket som drives i Marka som i resten av landets skoger. Dette framkommer i en doktorgrad fra skogforskningen ved UMB (Vegard Gundersen).
- Siden krigen er mer enn 4/5 av skogen i Marka omformet fra en relativt variert, lysåpen og spennende plukkhogd skog, til ensaldret, monoton og mer kjedelig industriskog. Andelen spennende skog avtar sterkt. (Kilde MD 1976 + hogststatistikk)
- Det er ingen synlige endringer i skogbrukets praksis. NOA har foretatt en fullskalaundersøkelse av samtlige hogster i Marka i årene 2004 og 2005, som viser at 95% av alle hogstene fortsatt fører til mer ensaldret, kjedelig industriskog, mens bare 5% drives slik markaorganisasjonene ønsker, og som Oslo kommune har vedtatt som hovedregel for sine skoger. (Kilde: NOA)
- Forskning utført av to av landets største skogeierforeninger (Glommen og Mjøsen) viser at langt mer opplevelsesvennlige hogstformer kan benyttes med like godt eller bedre økonomisk resultat enn flatehogst, der forholdene ligger til rette for det. Likevel skal flatehogstskogbruket få fortsette her i Marka. (Kilde: Glommen skogeierforening, prosjekt ”KONTUS”)

Naturvernforbundet er ikke mot skogbruk i Marka, men stiller krav om en langt bedre tilpassing av skogbruket til friluftsliv og naturopplevelse. Det hele er et spørsmål om hvor og hvordan skogbruk skal drives i Marka. Etter NOAs syn må den eksisterende skogbruksforskriften revideres og legges inn i markaloven, og underlegges denne lovens forvaltningsregime.

Marka utgjør bare 0,4 % av landarealet i Norge. Egne regler for skogbruket her truer på ingen måte tømmerproduksjonen eller foredlingsbedriftene. Høyst sannsynlig vil de ønskede restriksjonene føre til at høyere tømmerkvalitet kompenseres for redusert uttak på sikt. Noen betraktninger om skogbruket i Marka:

Hvorfor skogbruket i Marka (og i resten av landet) ikke er bærekraftig

1. Flatehogstskogbruket snur naturens naturlige foryngelse ”på hodet”: Der skogbrann og vind lagde dramatiske endringer i naturskogen, gjør vi lite skogbruksmessig pga. dårlig økonomi. I de områdene som var godt beskyttet mot brann og vind, og hadde meget langsomme og skrittvis endringer, går vi radikalt til verks med flatehogster, fordi det er her det vokser forrest. Alle artene som er tilpasset langsom endring i og fornyelse av

skogene, og de som er avhengige av at skogen får bli riktig gammel, får store problemer. Flatehogstskogbruket er ”motsatt av naturens egen fornyelsesdynamikk. For skogeierne: lønnsomt på kort sikt – for mange arter: Svært uheldig.

2. Vi har for få intakte områder igjen. Når mengden egnet habitat (levested) går under 20 % av det opprinnelige, får mange arter større og større problem med å finne seg til rette. I Marka er det nå ca 15 % med eldre skog igjen. Gammelskogen er meget viktig for svært mange arter.
3. Vi fragmenterer (deler opp) de verdifulle miljøene, slik at det blir vanskeligere og vanskeligere for artene å komme seg mellom de gjenværende flekkene.
4. Vi lar ikke skogen bli biologisk gammel. Når et grantræ hogges når det er 60 – 100 år, kunne det fortsatt å stå der 4 – 5 ganger så lenge. Desto eldre skogen blir, desto mer velegnet er den for mangfoldet. Og desto større områdene med gammelskog er, desto flere individer av hver art, mao. større overlevelsessevne.
5. Vi homogeniserer skogen gjennom å ha bare like gamle trær på store flater, som stelles og hogges på samme tidspunkt. I prinsippet er flatehogstskogbruket likt jordbruket: Vi dyrker en eller noen få arter på et areal, og fjerner alt annet. Svenske undersøkelser antydnet at det i en rik gammelskog kan være hele 8.000 arter, mens det i en tilsvarende ensaldret industriskog kan være 2.000 arter.

Summa summarum: Selv om norsk skogbruk er sertifisert, er det langt igjen til det er bærekraftig. Våre etterkommere vil overta en langt fattigere natur, dersom vi ikke ”snur på flisa”. La oss begynne i Oslomarka, hvor endringene også kommer friluftslivet til gode.

6. Skogbruk og friluftsliv.

Friluftslivet etterspør/forskerne anbefaler følgende for å gjøre turopplevelsene rikere:

- a. Gammel skog er viktig!
- b. En del områder må få være urørte!
- c. Variasjon og mangfold er viktig!
- d. Ta vare på det spesielle!
- e. Ta vare på stier, kulturminner og -landskap og på vassdrag!

Se mer på www.oslomarka.no (venstre marg: Oslomarka og skogbruket).

7. Skogtilstanden i Oslomarka

- a. Overavvirkning til ca 1990. Nesten ikke gammelskog igjen.

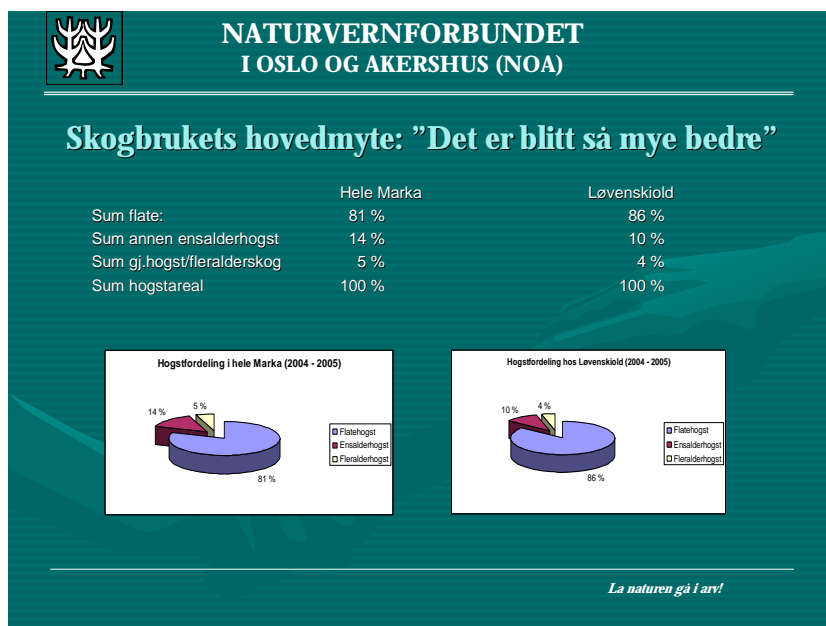
I Norges Landbrukshøyskoles registreringer av Marka i forbindelse med flerbruksplan-forslaget fra 1976 framkom det at det foregikk en sterk overavvirkning i Marka. Skogen i Marka utgjør 2% av det produktive skogarealet i landet. Tilveksten utgjør 3% (rikere boniteter, produktivt lavland), mens hogsten var oppe i over 4%.

En slik overavvirkning er ikke mulig å opprettholde over tid, og mange av de store grunneierne i landet har måttet redusere hogstaktiviteten kraftig pga. gale forutsetninger om tilvekst som grunnlag for sine beregninger. Bl.a. Løvenskiold har måttet redusere sitt årlige hogstkvantum, fra ca 90.000 kbm. på 80-tallet til rundt 65.000 kbm. nå.

Resultatet er at det er svært lite av den mest spennende skogen igjen, og den er fortsatt sterkt utsatt for hogst, inntil de første flatehogstskogene (som ble anlagt etter krigen) blir ”hogstmodne” om 10-15 år.

b. NOAs hogstundersøkelse av samtlige hogstmeldinger for 2004 - 2005

Fra skognæringen hevdes det at situasjonen er blitt så mye bedre de senere årene. Dette er feil. I tillegg til at en uforholdsmessig stor andel av gammelskogen allerede er hogd og omformet til ensalderskog, fortsetter driften å følge det samme mønsteret som hele etterkrigsperioden: Den gjenværende gamle, spennende skogen omformes til ensalderskog i så godt som samtlige tilfeller. Ca 95 % av hogstflatene i 2004 og 2005 ble anlagt for å skape ensalderskog, kun 5 % ble avvirket med de metodene markaorganisasjonene ønsker, og som Oslo kommune har vedtatt skal være standarden i deres skoger. Sammendrag av undersøkelsen – vedlegg 4.

8. Alternativt skogbruk og økonomi

”Prosjektet har vist at selektive hogster (SH) i skog egnet for slik, er et likestilt alternativ til bestandsskogbruk rent økonomisk. I mange tilfelle gir slik hogst også en økonomisk gevinst i forhold til snauhogst.

Den relative lønnsomheten ved selektiv hogst øker med:

- Avtagende avkastningskrav
- Avtagende generelt prisenivå på tømmer
- Økende prisspenning mellom massevirke og sagtømmer
- små og store sagtømmerdimensjoner
- Avtagende flytte- og administrasjonskostnader
- Økende skogkulturkostnader gitt et avkastningskrav ”

9. Forvaltning av skogbruket

Enhver lov og enhver forskrift skal tolkes ut fra lovens formålsparagraf. Det er ikke likegyldig om skogbruksforskriften for Marka ligger under skogloven, eller under markaloven. Ligger den under skogloven, skal det primært råde et næringsregime. Blir den liggende under markaloven, må alle skogbrukstiltak veies nøyere opp mot friluftsliv og naturopplevelse.

Det er regelverkets næringstilknytning som har gitt dagens uheldige situasjon, og som truer de siste restene av gammelskog. Skal vi lykkes med å stanse ødeleggelsen av disse siste eventyrskogene, og påbegynne arbeidet med å restaurere tilake mer opplevelserik skog, må markaforskriften revideres og legges inn under markaloven, med dennes saksbehandlingsregler.

10. Markaforskriften er IKKE tilfredsstillende etter sin nåværende ordlyd:

- Ordene "kan" og "bør" må erstattes med "skal" og "må". Slik formuleringen er i dag er tolkningsrommet for stort.
- Begrepet "lukkede hogster" i forskriften må erstattes med plukkhogst eller fleraldersskogbruk. Skogbruket praktiserer "skjermstillingshogst" på ca 10 – 15 % av arealet. Dette er en "lukket hogst", men resultatet blir en ensaldret industriskog. Kravet må være at resultatet av hogstene i hovedsak skal være flerskjiktet skog. I dag fører 95 % av hogstene til enskjiktet, ensaldret industriskog.
- Forskriften omfatter ikke tynning. Når 60 – 70 % av skogen er i en tynningsfase, bli regler for tynning svært viktig. Man kan tynne på en måte som fremmer variasjon, eller som i dag: På en måte som fremmer monotoni og homogene skoger. Av hensyn til friluftslivet må tynningen legges om til former som fremmer variasjon i skogstrukturen.
- Forskriften forhindrer ikke bygging av "enkle driftsveier" som på ingen måter er enkle, og heller ikke til dels voldsomme hjulsporskader i terrenget, også i stiene.

11. Innarbeiding av skogbruket i markaloven

Ut over lovforslagets adgang til å regulere skogbruket inne i verneområder (!), må skogbruket innarbeides i loven på følgende måte

- Den eksisterende forskriften må revideres i forhold til punktene over
- Forskriften legges under markaloven, i stedet for under skogloven. Saksbehandlingen må være som foreslått av OOF: Kommunal behandling i første instans. All klagebehandling i en egen enhet hos Fylkesmannen i O/A, som behandler alle typer saker knyttet til Marka, også skogbruk, og som har nødvendig kompetanse, kapasitet og ressurser til å gjøre en god jobb.
- Det må gis adgang til en soneinndeling av Marka mht. skogbruksaktivitet/-intensitet.
- Tynningsaktiviteten må underlegges styring, slik at skogen settes i stand til å tåle plukkhogst
- Forbud mot å kjøre skogstraktorene i stier